

Onderwerp: Memo over gastouderopvang te verstrekken aan de raad voor de bijeenkomst 19 december, bij beslispunt Heffingsverordeningen

Datum: 12 december 2023

Doel: Toelichting op de leges voor gastouderopvang.

Aanleiding

- **technische vragen (VVD) tijdens vragenhalfuur 21 november 2023**
- **vragen in de oordeelsvormende raad als gevolg van ingezonden brieven van gastouders en ministerie van SZW**

Toelichting/stand van zaken legeskosten gastouders

Over welke bedragen praten we?

In de begroting 2024 is het aantal aanvragen voor gastouders geraamd op **2 stuks**.

Het tarief leges van de gemeente Buren voor een aanvraag registratie kinderopvang in 2024 bedraagt:

Leges kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang	€ 1.258,10
Leges gastouderopvang	€ 753,20

Voor de begroting praten we dan over 2 aanvragen gastouderopvang met een totaalbedrag van € 1.506,40

Hoe is het legestartief opgebouwd?

Leges **gastouderopvang**:

- 1,75 uur gemeente tegen uurtarief gemeente: inboeken, controle op volledigheid, advies GGD beoordelen, besluit nemen, factuur leges sturen
- 5 uur GGD tegen uurtarief GGD: controle documenten, voorbereiden bezoek, inspectie ter plaatse, rapport opstellen met advies aan gemeente, reactie kinderopvang vragen (zienswijze) (Bij KDV of BSO 10 uur inzet GGD)

Geld van het rijk voor toezicht en handhaving

De gemeente krijgt via het gemeentefonds geld van het rijk voor toezicht en handhaving kinderopvang. De gemeente heeft de GGD aangewezen als toezichthouder. Jaarlijks worden alle kinderopvangcentra bezocht zoals kinderdagverblijven (KDV) en buitenschoolse opvang (BSO). De gemeente is verplicht om deze centra voor 100% te bezoeken. Voor gastouderopvang geldt een percentage van 50%.

Wanneer een KDV, BSO of gastouder niet aan de gestelde eisen van de Wet kinderopvang voldoet, moet de gemeente overgaan tot handhaven. Dat kan in de vorm van een aanwijzing, last onder dwangsom etc. Ook deze kosten zijn opgenomen in het bedrag van het gemeentefonds.

De gemeente Buren heeft bij de inspectie de A-status, dat betekent dat de gemeente voldoet aan alle gestelde normen en regels die de Wet kinderopvang stelt. De kinderopvangcentra in onze gemeente hebben ook allen een laag risicoprofiel.

Kosten van individuele aanvraag om te starten

Echter, de kosten voor een eerste registratie van een kinderopvangvoorziening zijn niet opgenomen in deze gelden van het rijk. Wanneer een kinderdagverblijf, BSO of gastouder wil beginnen, moet de gemeente deze aanvraag beoordelen. Op volledigheid, of alle documenten erbij zitten. Daarna vraagt de gemeente de GGD om te beoordelen of deze kinderopvang veilig geëxploiteerd kan worden.

De GGD beoordeelt alle formulieren, de diploma's, de koppelingen in het personenregister van het Landelijk Register Kinderopvang, de risico-inventarisatie. Daarna maakt de GGD een afspraak en gaat de opvang bezoeken. Daarop volgt een rapport. De kinderopvangvoorziening kan een zienswijze indienen. Daarna volgt een advies aan de gemeente of de voorziening kan beginnen. Hierop neemt de gemeente het besluit tot exploitatie.

De kosten voor deze eerste registratie brengt de gemeente in rekening bij de kinderopvangvoorziening. Voor KDV en BSO zijn dit de grotere, professionele organisaties zoals SKLM, Fantaziehuis, Buitenpret en Villa Kakelbont. Bij gastouders werkt dit anders. Zij moeten zich laten vertegenwoordigen door een gastouderbureau. Dat bureau verzorgt de aanvraag. Maar het bureau stuurt de rekening van de leges door naar de gastouder.

Een gastouder is altijd gekoppeld aan een persoon met de locatie. De opvangplek moet immers geïnspecteerd worden op veiligheid.

Wanneer een gastouder verhuist, moet er dus altijd een nieuwe registratie/bezichtiging plaatsvinden. En worden opnieuw leges in rekening gebracht.

De kosten van de leges berekenen we door aan de individuele aanvrager. De GGD brengt ons ook de inspectiekosten in rekening. En de gastouder verdient geld met de opvang van kinderen. De vraagouders declareren hun kinderopvangkosten bij de belastingdienst en ontvangen daar een bijdrage voor.

Bij gastouders is een maximum gesteld aan het aantal kindplaatsen, namelijk 6. Een gastouder kan dus maximaal 6 kinderen per dag opvangen voor 5 dagen per week.

Gelet op de wens van de gemeenteraad om de leges zoveel mogelijk 100% kostendekkend te maken, worden de kosten van gemeente en GGD doorberekend aan de gastouder.

Roep om afschaffen leges door Ministerie van SZW en gastouders

Het Ministerie van SZW heeft een oproep gedaan aan alle gemeenten om de legeskosten te matigen. Deze oproep is meegestuurd met de legesverordening 2024 die op 19 december in de raad wordt behandeld. Redenen:

- belang van toegankelijke kinderopvang gezien de arbeidsmarktkrapte;
- kinderopvang kampt zelf met personeelstekort;
- leges vormen financiële drempel voor gastouders om een voorziening te starten;
- leges gemeente Buren zijn hoger dan het landelijk gemiddelde;
- leges mogen maximaal kostendekkend zijn;

Ook individuele gastouders doen een beroep op de gemeente om de leges te matigen dan wel niet in rekening te brengen. Dit hebben zij gedaan met ingezonden brieven aan de raad en/of de wethouder.

Redenen volgens gastouders om leges te matigen:

- Het voorzieningenniveau in de gemeente komt in gevaar; 1 op de 5 opvangkinderen wordt door een gastouder opgevangen;
- Keuzevrijheid ouders voor kleinschalige en huiselijke kinderopvang;
- Gemeenten ontvangen een bijdrage van het rijk voor kinderopvang;
- Gastouders die de leges niet kunnen betalen zullen de opvang in het grijze circuit regelen en dit gaat ten koste van de veiligheid en kwaliteit van de opvang;
- Gastouders verdienen minder dan € 10.000 bruto per jaar en daar moeten de onkosten nog vanaf;
- Bij een nieuwe opvanglocatie zijn nieuwe leges verschuldigd;
- Gastouderopvang is geen verdienenmodel

Mocht uw raad besluiten de leges van de aanvragen gastouderopvang niet door te belasten aan de gastouders zelf, dan moet dekking gezocht worden voor het financiële bedrag.

Het is niet wenselijk dat andere leges hoger vastgesteld worden om deze specifieke leges op te vangen. Immers, een andere aanvrager van bijvoorbeeld een evenement of een omgevingsvergunning, betaalt dan voor de gastouder.

Mogelijkheden:

- algemene middelen zoals opbrengsten OZB, verblijfsbelasting, hondenbelasting
- mogelijk overschot budget Toezicht en Handhaving kinderopvang (moet onderzocht worden)